

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztői Iroda

hova a lap szellemi részét tárgyazo kuldmenyek intezendok :
Nagy-Orosi-utca 998. sz. a.

Kiadó-hivatal :

Nagy-Orosi-utca 998. sz. a.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak :

hulyben házhoz hordva vagy postai széküldéssel :
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 " "
Évnyegyedenként 1 "

Hirdetések díja :

Minden 5 hasasos post-sor vagy annak terüoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. minden beíratásnál. — Bélyegűj minden ígatásért külön 30 ujkr. Nyilrtérben minden háromhasas garmond-sor 20 ujkr.

Vezérezik a nőkről.

Meg fogják bocsítani e lapok komoly arcu pedans olvasói, kik elvárják és méltán, hogy a vezérezikkek mindjég komoly, fontos és közérdekű tárgy körül mozogjanak; meg fogják mondani bocsítani, ha e lap első hasábjait ezuttal kizárólag a nőknek, a társasélet e kedves, mosolygó májusi napjainak, szenteltem.

Ha a gyáriparról, a dohánytermelésről, a repezéről, a luezernáról, a gazdasági gépekről s több hasonló különben nem épen érdektelen tárgyról éveken át lehet vezérezikkezni : miért ne lehetne olykor-olykor a nőkről is írni egy-egy vezérezikket ?

Hiszen a nők különben is igen fontos vezérszerepet visznek az életben.

A nő az anya vezeti be a jövő társadalom tényezőit az életbe.

A nő, vezeti be az ifjút, a női kíváncsiság által elvesztett, de a nő szerelmében százaszorosán visszapótolt paradicsom boldogságot susogó lugasaiba, a családi élet égi örömeiktől meleg tűzhelyéhez.

A nő vezérli a kisdéd léptét.

A nő adja az első irányt a gyermek gondolatainak s fejlődő értelmének.

Szóval a nő egész élete, hivatása, munkaköre csupa vezérekedés.

Nagyon tévedne tehát s a legmegbocsáthatatlanabb hibát követné el a nővilág irányában, aki nem találja eléggé komoly vezérezikkek tárgynak a nőket, illetőleg azok hivatását s a társadalombani fontosságát.

Angliában s az oceánon túl a legelső lapok írnak ma vezérezikkeket a nőkről.

Amerikában két nagy lap kizárólag a nők társadalmi egyenjogósítása mellett küzd.

A múlt hó 3-án tárgyalatott az angol alsóházban Bright-nek a nők politikai szavazatjoga tárgyában előterjesztett javaslatra. Az angolnők e társadalmi törekvése hatalmas rokonszenvre talált a parlamentben. 377 parl. tag közül 157 igennel szavazott, mely szám mindenesetre tekintélyes a múlt évi eredményhez képest.

Az amerikaiak már tovább mentek, ott már a jövő évben megürülendő elnöki székre, az ugynevezett „Cosmo-politikai party“ pártnak előjelöltnője is van. E párt a nők választás jogát tüzte lobogójára, mely körül négy millió nő gyülekezik s körülbelül öt millió polgár pártolja és támogatja e törekvéseket.

Daczára azonban, hogy a közéletben az amerikaiak nagyban tüntetnek a nők érdekei mellett, a törvényhozás maga mitsem akar tudni az egyenjogósításról. A szövetséges államok egymásután tagadják meg a nők politikai jogainak elismerését. Amerikában tehát igen kevés remény lehet a nők etekintetbeni törekvéseiknek diadalához.

Angliában sokkal komolyabb irányt és nagyobb terjedelmet vett e kérdés, semmint azt már egykönnyen elejteni lehetne.

Bármiként álljon is a nőkérdés ügye a nevezett két államban, annyi bizonyos, hogy

a kérdés létezik, mely a nők önálló részének a politikai szavazatjogot hangosan követeli.

Nem lehet tehát a haladásnak ez egyik hatalmas irányát, bármily messze vannak is eme mozgalmak tőlünk, akár kicsinyleni, akár agyonhallgatni.

Tudjuk, hogy a reform törekvések hira, mily óriási gyorsasággal rohan egyik államból a másikba és fogamzik meg az illető körökben és osztályokban.

A nő kérdés illetőleg a nők emancipációjának kérdése hozzánk is eljutott.

Nálunk azonban e kérdés még csak első stadiumában van. Vagyis csak azon kérdés lebeg felszínén : miért nem neveljük a nőket úgy, hogy ők is értékesíthessék anyagi erkölcsi és szellemi erejüket ? Szóval miért nem képeztetnek oda, hogy kenyerüket ők is megkereshetnék önállóan ?

Sokan vállat vonitanak e kérdésnél s a társadalom tévedési közé számítják azt.

Vannak ellenben olyanok is, mint Stuart Mill, Laboulaye, kik a művelődésnek magasabb phasisát látják a nőkérdésben, s kik épen azért nemcsak az önálló kenyérkereseti, hanem a szélesebb politikai jogokat is követelik a nők részére.

Tagadhatatlan, hogy e kérdésben hatalmas véd- és ellenérvek hoztattak fel a sajtó terén; el kell ismerni azt is, hogy a mai társadalom alakulásán naponkint elvonják a nőket rendeltetésszerű körétől; és hogy a munka, e legújabb világhatalom Angliában és Amerikában már teljesen egyenjogósítja a nőket a társadalomban : de azért nem következik és nem kell szükségképen oda törekedni a „nőemancipáció“ barátainak, hogy a fennálló társadalmi rendszer alapjaitban fölgrogattassák.

Már pedig ha a nők, politikai jogainak elismerése érvényre emelkedik : minden eddigi kötelék mely a nőket a társadalomhoz fűzte meglazul. A családi élet nem lesz többé a régi, mely után úgy vágyott mindenki. A nő elveszti ama bűbajos zománcot, mely nélkül többé nem lehet nő. A szelid, a nyájus, a kedves nőt hiában keressik a tűzhelynél. A politikai viharok zajában minden nőiségét elveszti.

Aki a nőemet szívéből, lelkéből tiszteli, becsüli és szereti, az nem kívánhatja eme politikai jogokat velük közvetlenül megosztani.

Távol legyen tőlem a nőknek e téreni kicsinylése. Egyáltalában nem azon véleménynek akarok súlyt adni, mintha a nő nem lenne képes ama jogok öntudatos és ésszerű gyakorlatára. Nem.

Tudjuk a történetből, mily fontos szerepet vitt sok nő a politikai és országlási életben.

A magyar honvédelmi történetben egy sorban állnak a nők a Hunyadyakkal és Zrínyiekkal. Pedig nem voltak törvénybe iktatva politikai jogaik.

Midőn a gyengéd nőket visszatartani

ohajtanám a politikai jogok gyakorlatával karöltve járó lélekvásárlási s korteskedési, sokszor még a férfiakat is lealacsonyító nemtelen alkuszáságtól és tüntetésektől, nem akarok azon hibába esni, hogy a nőkről aképp nyilatkozzam, mint Farnham Erzsébet vélekedett a férfiakról. Ez átszellemült nő, mint Hepworth Dixon „Spiritual Wives“ című munkájában áll, így ír egy elfemuttatásában a férfiakról : „A nő tökéletesebb, mint a férfi és magasabb rendeltetéssel bír.

— A férfihez körül-belül ugy viszonylik a nő, mint a férfi a gorillamajomhoz. A női test nem csak finomabb szerkezetű és szebb, hanem nemes tápláló szervben is gazdagabb : minélfogva a természetben, a nőstény képei az átmenetet a tökéletesebb fajhoz, a nőstény osztrigától kezdve az angol lady-ig. A férfinak égig magasztalt neje az ész a tudomány. De a tudomány oly gyarló, hogy évezredek óta sem győződött meg a nő felsőbbiségéről. A férfi tudmánya egy közönséges szemfényvesztő, mely a világot csak anyagi oldaláról fogja fel, tényeket és anyagot gyűjtöget. A nőnek ellenben nincs szüksége módszerre; előjoga a biztos csalhatatlan érzelem“ sat.

Ime ennyire viszi a phantastikus rajongás az embereket eszméik védelmében.

Amerikában van némi értelme e politikai egyenjogósítási törekvéseknek : habár azért sohasem természetesek is egyszerűsággal.

Amerikában ugyanis a nők általában műveltebbek a férfiaknál. A nő szabadabban mozog mint bárhol a continensen. Az ottani hölgy egyedül sétál ki a szabadba, s ezért senki sem szólja meg; egyedül megy a színházba, a hangversenybe s nincs kitéve kellemetlenségeknek. Az amerikai nő részt vesz a magasabb tudományok rendszeres hallgatásában. A „Wassar College“-ben 40 tanár tart előadásokat a hölgyeknek. Amerikában jelenleg 300nál több gyakorló orvosnő van. A nyilvános tanszékek három-negyed részét szintén nők töltik be. A burlingtoni egyetemen a logikát, retorikát Darwin kisasszony adja elő.

Nem csuda tehát ha az ily társadalmi szokások hatása alatt álló s tudományosan művelt nők, alapos ismeretek, s működésük fontosságának tudatában : az állam politikai sorsának intézésében is részt ohajtanak venni.

De előbb-utóbb ott is meg fogja magát ez abnormis állapot boszulni.

Kétségtelen, hogy egyes nők kezdettől óta, a mai napig ritka egyéni tehetségeik s lelki tulajdonaik által, kortársaik közül kiemelkedve, az állam sorsára nagy befolyással voltak ; majd nemes majdnemtelen irányban. Sőt el lehet mondani, hogy alig van a világtörténetnek oly férfi alakja, melynek emelkedését vagy bukását nem női kezek irányozták volna.

Ott vannak : Semiramis, Cleopatra, Stuart Mária, kiknek hatalmuk és nagyságuk szépségükben rejlett. Elhervadtak, mint a virág, s lett belőlük semmi.

II A nyiregyházi gőzfürdő részvényei, mint halljuk igen nagy keletnek örvendnek, mely körülményből csak az tűnik ki, hogy Nyiregyháza közönsége igen helyesen fogja fel a felállítandó gőz- és kád-fürdő kérdését. Aki tudja, hogy mily fontos befolyással van a fürdő általában, de különösen a gőz-fürdő az egész ségre: az nemcsak ohajtásával és biztatásával, de tetteleg, például részvényvásárlással is sietnie fogja a hasznos és egetően szükséges eszme megtestesítését. Ha a társulatnak sikerülni fog a város lehető központján vásárolni helyiséget, habár kissé nagyobb összeg befektetésével is, a siker minden tekintetben szép és jelentékeny leend. Akik tehát szándékoznak a részvényekből venni, siessenek; mert mint halljuk még vidékiek is szándékoznak belépni e társulatba.

X A nyiregyházi hely. hivatalának egyház-kebelében oly feltűnően fontos és csodálatos dolgok történnék, melyek minden művelt és felvilágosodott egyént folytonos igazgatótságra tartanak, s méltó agyállyal töltönek el. Epen a protestans intézmények azok, melyek nagy mérven befolytak a polgári és állami önkormányzati jog fejlődésére; és mégis egy protestans egyházegyeze kormányfőirai eljárásában kell tapasztalni az önkénykedést, szemben a szabadválasztási jogot gyakorló egyházközönséggel. T. Lukács Ödön urat ugyanis, ki Nyiregyházaon osztatlan tiszteletben és becsületben részesül, a nyiregyházi hely. hitv. egyház egyhangulag megválasztván lelkészül, formahiba miatt a superintendencia az egyház választását érvénytelenül s küldöttséget rendelt ki a papválasztás újabb megtartására. A küldöttség ma egy hete gyűlt össze Nyiregyházaon, hogy az újabb papválasztási eseményt végrehajtsa. Az egyház ismét megválasztá Lukács Ödön urat egyhangulag; és pedig annyira egyhangulag, hogy

a küldöttség azon felhívására, „hátha mégis titkos szavazás történnék!” egyszerű-lelékek odanyilatkoztak a választók, hogy miután köztük egy sincs, aki nem Lukács Ödön urat óhajta papjának: itt bármiféle szavazás is fölösleges. És mégis! Ez újabb választás is megsemmisített: mert nem titkos szavazással történt. Mi lehet a tulajdonképeni rugó, mely a ref. egyházegyezi gyűlés e választás vezetésénél irányozza, nem tudjuk; de az mindenki előtt nyilván áll hogy a nyiregyházi ref. egyház közönséget, választási jogának gyakorlatában, a boszantásig akadályozza. Az egyház kebelében egy lélek sincs, aki a választás ellen nyilatkoznék: s a választás mégsem hagyatik helyben. Szomorú adat az önkormányzati jog fejlődési történetéhez.

II A nyiregyházi daleregylet holnaputánhoz egyhétre vagyis folyó junishó 27-én a „Széchenyi-liget”-ben tartandja ezidei nyári mulatságát. Előre is figyelmeztetjük a közönséget e mulatságra, mely az ezidei nyiregyházaon tartott hasonló mulatságokat minden tekintetben nagyban felül fogja mulni. A dalára, mint halljuk, feszített szorgalommal tanul és készül, hogy minél több és kedvesebb élvezetet nyújthasson az ott megjelenendő közönségnek.

Közvizsgai értesítések.

A nyiregyházi ág. ev. algyimnasiunmban, a vizsgák f. hó 23-án és 24-én tartának meg. Nyiregyháza, 1871 junus hó 15.

Kovács János s. k. igazgató-tanár.

A helybeli tanító-képezde nyári félévi szigorlati f. hó 26-án délelőtti 8 és délutáni 3 órakor fogtak megtartani. Fölkéretek a nevelésügy minden igaz bá-

rátai, becses megjelenésük által ezen fontos ügy iránti érdeklődésüket tanusítani.
A jövő iskolai év szeptember 1-én veszi kezdetét. Nyiregyháza, jun. 12-én, 1871.

Az igazgató-tanár.

Palánszkyé-Csapó Ida nőnőveljében az ezévi nyilvános vizsga, julius hó 3-án a délelőtti órákban fog megtartani a kisdávó-intézet nagy teremében, melyre mindenkit, a kit a nevelésügy érdekel, tiszteletteljesen meghív

az intézet tulajdonosnője.

KÖZGAZDÁSZTAT.

— Miskolczon, a m. k. államasutak részére külön pályaudvar fog építettü. Az építés a város köz-vele közelében van tervezve s a miskolcz-bánrévi vonal megnyitása után, rövid ide alatt már az utazási jegyek kiadásá és a szállítmánykezelés is megindítat-lik. Mind az utazó közönség, mind a kereskedelemre nézve, udvos intézkedés.

— A miskolcz-bánrévei vasut folyó jun. 13-án nyitották meg. A teherkezelés a tiszavidéki vasut pályaudvarán történik s e vonala nézve a magyar államasutak argegyekeze érvényes. Miskolczon a szem-lyeket Pest fele, már a magy. kir. államasutak új pályaudvarán veszik fel.

— Uj vasuti menetrend lépteték életbe e hó 15-től kezdve, valamennti pályán

Felölös szerkesztő: K. Kmethy István.

HIRDETÉSEK.

KINDLOVITS ANNA

okleveles

szülésznő

ajánlja magát a t. cz köz-
zönség figyelmébe.

Lakik: Vizi-utca 272. sz. a.

(24) 8-2

HIRDETMÉNY.

A nyiregyház-nagy-kállói országos utvonal egyrésének folytatódagos kiegészítést iránt folyó évi junishó 30-ik napjának d. e. 10 órájában, Nyiregyháza város házánál árlejtés fog tartatni; melyre a vállalkozni kívánók azzal hivatnak meg: hogy az árlejtési feltételek valamint az utépítési terv és költségvetés a megyei főjegyzői hivatalnál N.-Kállóban megtekinthetők s ugyancs 29-ig zárt ajánlatok is elfogadhatnak. Előleges tájékozással annyit itt is megjegyeztek: hogy az építési költség 80,000 forinttal van előíranyozva.

Kelt Nagy-Faluban, 1871. május 31.

(23) 8-3

Bónis Barnabás, előadóispán.

Feuerman Salamon

vaskereskedésében

Nyiregyházaon

egy tanuló fiu

azonnal helyet kap.

(27) 0-1

Egy eladó zongora

van

Martinyi József tanárnál.

M. U.S.B. Haszonbéri hirdetemény.

Szabad és közhírtéget Nyiregyháza város részé-
ről ezennel közhírtéget, hogy az érintett város-
nak tulajdonát képező agraromtatni vendéglők, koresz-
mak, szél-, víz- és szarazmalomok, valamint vásárván
a folyó évi junus 26-án és utána több napokon,
az ottani városi háza nagy teremben tartandó nyilvá-
nos árverés utján, az ezen évi Szent-Mihály naptól
számítva 6 év haszonbérbe ki fognak adatni.
Ezen bérben adison a vállalkozni kívánók, azon
kijelölés mellett hivatnak meg: hogy magukat, a
kikálitást iránt szolgáló edlőgi haszonberek évi ósz-
szeghebe mert, s fele részében az első évnegyedi
borparulatba betudandó, másik feleben pedig a bér-
zel végeig biztosítékul szolgáló 50% bánompénz-
zel lassák el.

Az e tárgyú kikálitási árak következők:

- 1) Az építkezés miatt most, egyelőre csak 1 evre kiadandó belső régi nagyvendéglőre nézve 5477.
- 2) Vasuti vendéglőnél 852.
- 3) Huszár vendéglőnél 2500.
- 4) Csillag nevű vendéglőnél 2000.
- 5) Szent-Mihály-utczai koresmára nézve 1850.
- 6) Morgo-Medve koresmál 1600.
- 7) Sas koresmál 1600.
- 8) Háromosza koresmál 2000.
- 9) Szarvas ezimű koresmára nézve 851.
- 10) Czóndaháznál koresmára nézve 320.
- 11) Nagy-Cserkeszi külső koresmára nézve 476.
- 12) Újteleki külső koresmára nézve 2156.
- 13) Kötépes koresmál 1551.
- 14) Orosz-utczai koresmára nézve 801.
- 15) Selyem-utczai koresmára nézve 1320.
- 16) Nagy-Küllő-utczai koresmára nézve 1000.
- 17) Zöldégi koresmára nézve 700.
- 18) Szarvas-utczai koresmál 381.
- 19) Páozonyi-utczai belső koresmál 1000.
- 20) O-teri belső koresmára nézve 1000.
- 21) A Serháznál 2461.
- 22) A Szechenyi ligeti és löveldei mulató helyekre nézve építkezés után fog berbe adási intézkedés történi.
- 23) Szőlimalomnál 300.
- 24) Vízimalomnál 800.
- 25) Ért alatti három kerings szarazmalomnál 4007.
- 26) Katona kőrháza 2 kerings szarazmalom 950.
- 27) Buzateri 2 kerings szarazmalomra nézve 736.
- 28) Páozonyi-utczai 2 kerings szarazmalomra nézve 836.
- 29) Páozonyi-utczai 3 kerings szarazmalom 701.
- 30) Kelti 3 kerings szarazmalom 1330.
- 31) Zöldégi 2 kerings szarazmalomra nézve 1347.
- 32) Nagy-Cserkeszi 2 kerings szarazmalom 651.
- 33) Kis-Cserkeszi 2 kerings szarazmalom 900.
- 34) Újteleki légezet 2 kerings szarazmalomra nézve építkezés után fog intézkedés történi.
- 35) Vásvárúna nézve 4007.

Mintczekre vonatkozólag az árverési feltételek e város iradjában megtekinthetők. Kelt Nyiregyházaon, május 19-én, 1871.
(26) 3-2

A fogyasztóknak fontos!!

Van szerencsém a n. é. közönségnek ajánlani:

PALACZKOS SÖRT,

a világhírű

Dréher-féle gyárból.

1 palaczk 25 kr.

a palaczkert 10 kr. külön fizetendő;

az utolsó palaczkert 9 kr. szolgálék vissza, midőn kezemhez kapom.

(Láda számra 16 frt.)

Számos megrendelést kér

teljes tisztelettel

ifj. Maurer Károly

fűszerkereskedő.

(21) 3-3

Most érkezett
FRIS SZOLYVAI SAVANYUVIZ

(28) 0-1

kapható

Bertalan Rezső gyógyszerárában

Nyiregyházaon.